

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravišтво „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. ::

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravišтво sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratoma: Enostopna petstvarica 20 vin., pogojni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste.

Štev. 15.

V Ljubljani, v četrtek dne 22. junija 1911.

Leto I.

Pa Slovenci?

Velik dan je bil v torek in vsi imamo pravico, da se veselimo krasnih uspehov, ki jih je porodil. Zakaj ljuti poraz klerikalizma na Dunaju ne pomenja le preobrata v prestolnici, temveč je dogodek, ki izpreminja vso politiko v državi in odpira za Avstrijo popolnoma nove horizonte. Tudi na politično življenje Slovencev, prebivajočih v tej državi, ne more polom krščansko socialne stranke ostati brez vpliva in zato imamo pravico, da se veselimo dunajskih uspehov.

Toda popolnoma jasno vendar ne more biti naše veselje, zakaj slika na Slovenskem se nikakor ne vjema z izpremenjenim položajem v državi. V parlamentu bo slovenski narod zopet zastopan kot najklerikalnejši narod v državi, kot narod, ki je skoraj popolnoma klerikalen. Po krivici tako nazivana Slovenska ljudska stranka bo v novem parlamentu še malo močnejša kakor v starem. Liberalizma skoraj ne bo opaziti, zakaj kot svobodomiseln poslanec gre edini dr. Ravniar iz Ljubljane na Dunaj. Na Stajerskem so vsi liberalci propadli, dr. Rybář v tržaški okolici in dr. Gregorin na Krasu sta pa v svoji agitaciji neprenehoma poudarjala, da nista liberalca, in če sta dodajala, da tudi nista klerikalca, je to brez pomena, ker je nevtralen politik v vprašanjih, tičečih se klerikalizma ravno tako škodljiv kakor izrecen klerikalec.

Socialnodemokratskega Slovenca tudi v novem državnem zboru ne bo. Kakor moramo to obžalovati s stališča svoje stranke in v interesu slovenskega delavstva, tako bi moral to obžalovati ves slovenski narod v svojem narodnem interesu. Kajti za slovenski narod ne more biti vseeno, če nima zastopnika v tisti stranki, ki združuje pod svojo streho predstavnik vseh drugih narodov. Ne bi mu smelo biti vseeno, da socialna demokracija, ta močna in pogostoma odločujoča stranka ne bo mogla biti neposredno poučena o slovenskih narodnih vprašanjih in narodnih potrebah kakor bi mogla biti le tedaj, če bi med svojimi člani v parlamentu imela tudi Slovence.

Toda ta kaplja pelina, ki pada v kupo našega veselja, nas ne sme delati malodušne. Svojih bojev ne vodimo za današnji dan ampak za bodočnost in česar nismo doslej, moramo doseči pozneje. S tem pa ni rečeno, da imamo biti fatalisti in čakati na čudež, ki izpreobrne položaj med Slovenci. Tudi v naših žilah teče kri in ta tekočina je gorka. Čim bolj so se v torek zvečer drug radovali in čim večje je bilo veselje na Dunaju, na Moravskem itd., da so se otrsli krutega klerikalnega jarma, ubijajočega duše in ovirajočega vse napredek, tembolj nas je pekla sramota, da smo se Slovenci izkazali kot najbolj nazadnjaški

narod in da nas bo svet zopet gledal kakor čredo mračnjakov, stoječih na potu napredku in razvoju.

Te sramote ne moremo prenašati kakor Turek, ki mirno čaka, kaj mu dodeli alah, ampak ostre si se je moramo, ker boli in peče in nas ponižuje. Noben socialni demokrat ne more ostati miren v svoji duši, če se spomni, da kažejo s prstom na njegov narod, češ vsi smo prišli v dvajseto stoletje, to plemo pa tiči še v srednjem veku in tišči še boljbolj nazaj. Noben socialni demokrat si ne more ohraniti hladne krvi, če se zave, da nas povsod po navidezni pravici smatrajo za duševne reveže, za klaverne sužnje tuje življenju in napredku sovražne sile, za oviro razvoja, za protikulturni element.

Ne! Slovenci nečemo ostati čreda glupih ovac, tolpa tpecev, nemna garda nazadnjaštva. Nočemo ostati v temi, ker hiti vse k solncu. Nočemo biti drugim narodom v zasmeh. Nočemo, da bi nas imeli pravico sovražiti kot ceklja na vozu človeštva. Nočemo, ker nismo taki. Ker imamo tudi mi v glavah možgane, ker znamo tudi mi razlikovati svobodo od hlapčevstva, ker je tudi nam svetloba ljubša od mraku, ker ljubimo protest, ker stremimo naprej in napred.

Ali ostre si se moramo hudobne sile, ki zapeljuje naš narod, kakor je izkušala zapeljevati vse. Rešiti se moramo duševnega nasilstva, ki izhaja iz brutalnega klerikalizma. Rešiti se moramo volkodlaka, ki nam sesa kri in moč iz žil.

Ali rešiti se moremo le s svojim delom. In ne smemo se varati! Lahko ne bo to delo zakaj klerikalizem bo branil vse svoje pozicije z zobmi in nohtovi, sikal bo strup, napadal bo zahrbito in strahoval bo brutalno. Toda to nas ne sme zastrašiti. Tak je bil klerikalizem povsod, a vendar pada povsod. Bolj strupen, bolj brutalen, bolj hudoben tudi pri nas ne more biti nego je bil na Dunaju. In če so ga strmoglavili tam, mora biti mogoče, da ga strmoglavimo tudi pri nas. Treba je le poguma in delavnosti.

Čas je, da sklenejo socialni demokrati svoje vrste vsi od prvega do zadnjega in da junsko izvrše delo, ki jim ga je predpisala zgodovina.

Nobene volitve na Slovenskem se ne smejo več izvršiti tako, kakor so se končale zadnje. Delo se mora prirediti takoj in povsod in ko pridejo nove volitve, mora že roditi uspeha. V volilni agitaciji smo na mnogih krajih videli, kaj zmoredno prepričani, navdušeni, delavni so drugi. Delo, ki se je pri volitvah pričelo, se mora nemudoma nadaljevati, tako da bomo vsak trenutek pripravljeni na boj. (Kdorkoli je z nami, ga vabimo na delo. Kdorkoli je pripravljen, naj se oglasi. Kdor že dela, naj pri-

dobi še druge za delo. Združimo svoje moči, organizirajmo jih kakor bojovito armado, nabrusimo svoje orožje, razširimo in okrepečajmo zlasti svoj tisk, pa mora priti tudi ura naše zmage. In tedaj bomo ponosno in veselo slavili krasno slavo, kakor ga je v torek slavil osvobojeni Dunaj.

Ubijanje liberalizma.

Klerikaleci so se navadili smatrati dr. Šusteršiča za ženialnega političarja. To je le dokaz, da je postala ženialnost v klerikalnih vrstah jako redka. Pregovor pravi, da je med slepci človek z enim odesom kralj; ali sedež na prestolu ne dokazuje tistih visokih duševnih sposobnosti, katerim pravimo ženialnost. Dr. Šusteršiču se ne more odreči neka spretnost v političnem strankarstvu, toda svoje absolutistične vloge ne bi mogel igrati nikjer drugod kakor med našimi klerikaleci, ki se z marsičem lahko bahajo, le ne s preobilno inteligenco.

Če padajo naši ljudskostrankarji pred svojim voditeljem v prah in obdunjujejo vsako njegovo besedo, kakor najnovejšo božje razodetje, ne more dr. Šusteršič takega malikovanja pričakovati od socialnih demokratov in in kadar prihaja s polnimi koši dobrih naukov za socialno demokracijo, se mora ostre pred sodka, da ga smatrajo rdečkarja za profesorja in avtoriteto. Že dolgo raznaša vodja slovenskih klerikalcev po vseh svojih shodih nekoliko fraz in se silno jezi, da se njegovi dobri sveti ne upoštevajo. Socialne demokrate uči, da bi morali v Ljubljani na vsak način pomagati klerikalcem do zmage, češ, tedaj bodo socialisti imeli le enega nasprotnika, liberalcem pa svetuje, da naj se razidejo, pa naj tisti, ki so si ohranili še vero, vstopijo v klerikalno stranko, drugi pa naj postanejo socialisti.

Ljudem s tako povzimi mislimi, kakor jih imajo naši klerikaleci, se zdi ta filozofija morda zelo globoka in ker se od nikogar ne more zahtevati, da bi govoril drugače kakor razume, se tudi klerikalcem ne sme zameriti pilitost njihovega govorenja. Ali tudi od socialnih demokratov se ne sme zahtevati, da bi bili tako krvavo naivni, kakor si žele slovenske filialke Rima.

Socialna demokracija je politična organizacija delavskega ljudstva. Njen namen je boj za pridobitev politične moči, ker je tudi država sredstvo gospodujočih razredov in ker ne more delavstvo doseči in zagotoviti si svojih pravic, svojega razvoja in svoje svobode, če ne izvirje svojim nasprotnikom vsega orožja iz rok, s katerim zaslužujejo delavsko ljudstvo. Umevno je torej, da je boj socialno demokratske stranke naperjen proti vsem strankam,

ki varujejo sedanjí družabni „red“. Pri nas se moramo torej borovati proti liberalni in proti klerikalni stranki, kolikor prihaja v poštev nemško nacionalna stranka, seveda tudi proti tej, kakor v izvenkranski deželah tudi proti meščanskim strankam drugih narodnosti. Cilj političnega boja je premaganje nasprotnika; to je popolnoma naravno. Torej se razume samo po sebi, da hočemo premagati tudi liberalno stranko. O tem smo si popolnoma na jasnem in noben zavedni socialni demokrat ne dvomi o tem. Ker pa je klerikalizem na Slovenskem močnejši sovražnik, je popolnoma logično, da skuša socialna demokracija kolikor mogoče koncentrirati vse moči zoper tega sovražnika pod svojo zastavo.

Politična misel, da se strnejo nazadnjaški (ne versko misleči, kakor pravi Šusteršič) elementi v klerikalni, napredni pa v socialno demokratski stranki, je upravičena. Ali z receptom, ki ga priporoča dr. Šusteršič, je druga reč. Za klerikalno stranko ima vaba, ki jo nastavlja „versko mislečim“ liberalcem, morda zmisel, za socialno demokracijo je brez pomena. Klerikalna stranka hoče pridobiti tako število volilcev, da z njimi lahko iztrga mandate iz rok nasprotnikov. Kakšni so njeni volilci, ji je vseeno. Iz kakšnih namenov vstopajo v njihovo stranko, jih ne briga. Mandati so vsa njihova skrb in če bi se dali mandati pridobiti s čredo ovac, bi jim bila enako ljuba kakor včerajšnji liberalci.

S tako metodo se pa ne morejo sprijazniti socialni demokrati. Naravno je, da hočejo svojo armado povečati iz vrst nasprotnikov, saj si ne morejo naročiti Devkaliona, ki bi jim ustvaril poseben rod za socialistično stranko. Toda socialna demokracija hoče pridobiti socialiste, ne pa ljudi, ki gredo iz liberalne stranke enostavno zato, ker jim tam ni več všeč. Prav lahko se zgodi, da se razpade liberalna stranka. Saj stoji že leta in leta pred razsodom, neprenehoma ima svoje notranje boje, neprenehoma se krha in si mora že izposojevati izven stranke stoječe kandidate, tedaj ne more biti njena notranja moč posebno velika. Toda če se razsuje danes, vendar ne bodo njeni pristasi jutri socialisti. Morda jih nekoliko sto stotin odkoraka v klerikalni tabor in dr. Šusteršič bi jih bil vesel, ker gleda le na število. Socialni demokrati bi bili pridobitve le tedaj veseli, če bi jih bila zbuena socialistična zavest ali pa vsaj močan socialističen občutek odgnal iz liberalne stranke.

Kakor na število brez duše, tako polaga dr. Šusteršič tudi na mandate preveliko važnost. Mandati imajo le svojo vrednost, ki se ne sme podcenjevati, ali kdor misli, da je vsa moč političnih strank odvisna le od mandatov, se moti. Če bi se liberalni stranki n. pr. zel-

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Malorus je težko premikal svoje noge po tleh, in zopet je zatrepalo po izbi njegovo tiho žigjanje. Potem pa je vprašal:

— Pa če ji povem.

— Kaj?

— Da . . . — je tiho začel Malorus . . .

— Čemu? — ga je prekinil Pavel.

Mati je slišala, da se je Malorus ustavil, in je slišala njegov bridki nasmeh.

— Glej, če ljubiš dekleta, ji moraš povedati, če ne, stvar nima smisla!

Pavel je glasno zaloputnil knjigo. Začulo se je njegovo vprašanje:

— Kaj pa hočeš?

Oba sta dolgo časa molčala.

— No? — je vprašal Malorus.

— Andrej, ti si moraš biti na jasnem, kaj da hočeš . . . — je počasi začel Pavel.

Recimo, da te ona ljubi . . . jaz tega ne mislim, ampak recimo, da je tako! In vidva — poročita! Rode se vama otroci . . . in delati boš moral sam . . . in — mnogo. Vajno življenje postane navaden boj za kosček kruha; za otroke, za stanovanje . . . za našo stvar — sta izgubljena. Obadva.

Postalo je tiho. Potem je Pavel nadaljeval nekaj mečje.

— Pusti vse to, Andrej . . . In molči, ne moti je . . .

— Ali se spominjaš, da je Nikolaj Ivanovič govoril o dolžnosti človekevi, da živi polno življenje . . . z vsemi silami duše in telesa . . . ali se spominjaš?

— To ni za nas! — je dejal Pavel. — Kako dosežeš to polnoto? Zate je ni. Če ljubiš bodočnost — se odpovej vsej, vsej sedanjosti . . . brat moj!

— To je težko človeku! — je zašepetal Malorus.

— Kako pa je drugače mogoče — kar pomisli!

Tihota. Ravnodušno je tiktakalo nihalo na uri in odsekavalo sekunde življenje.

Majorus je dejal:

— Polovica srca — ljubi, polovica srca sovraži. kakšno srce je to . . . a?

— Vprašam te — kako naj bi bilo drugače?

Listi knjige so zopet zašumeli, Pavel je začel zopet čitati. Mati je ležala s sklenjenimi očmi in se ni ganila. Do solz ji je bilo žal Malorusa, in še mnogo bolj sina. Premišljevala je o njem.

— Mili moj . . . Izgubljeni moj . . .

V tem je vprašal Malorus:

— Torej — molčati?

— Poštenje je, Andrej . . . — je tiho odgovoril Pavel.

— Torej pojdimos po tej poti! — je dejal Malorus. In čez nekaj sekund je nadaljeval otožno in tiho:

— Teško ti bo, Paša, kedar boš sam na tem . . .

— Teško mi je že . . .

— Kaj praviš?

Po zidu je šaral veter. Nihalo na uri je natanko merilo bežeči čas.

— S to rečjo se ni šaliti! — je počasi izpregovoril Malorus.

— Drugo jutro se je Andrej zdel materi manjši in nekam milejši. Sin pa je bil, kakor zmerom, suh, raven in molčeč. Prej je mati Malorusa klicala za Andreja Osipoviča, a sedaj mu je nehotno, ne da bi opazila, dejala:

— Andrijuša, vaše čevlje bo treba dati v popravilo . . . še v noge se prehladite!

— Ko dobim plačilo, si kupim nove! — je odgovoril, se zasmeljal in položil ji svojo dolgo roko na pleča, jo je vprašal:

— Kaj, nemara ste pa le moja rodna mati? In samo pred ljudmi se skrivate, ker nistem najzlaščih eden, ne?

Molče ga je potrkala po roki. Rada bi mu bila izrekla mnogo ljubeznivih besed, ali srce je bilo tožno, in besede niso hotele z jezika.

IX.

V predmestju so mnogo govorili o socialistih, ki so vse povsod raztresli z modro tinto pisane listke. Na teh listkih so ostro in dobro pisali o fabriškem redu, o delavskih stankah v Peterburgu in v južni Rusiji, pozivali so delavce na organizacijo in na boj za svoje interese.

Starejši ljudje, ki so imeli dober zaslužek v tovarni, so zabavljali ko so brali:

— Hujskači! Po gobcu bi jih!

In listke so nosili v pisarno. Mladina je z zadovoljstvom brala oklice in je razburjeno govorila:

— Tak je prav!

Od dela izmognana in za vse ravnodušna večina pa je leno mislila:

— Saj ni vse skupaj nič . . .

Ampak listki so le vznemirjali ljudi, in če so enkrat izostali, so ljudje govorili drug k drugemu.

— Danes jih pa ni. Opustili so jih, kakor je videti . . .

A v ponedeljek so se listki zopet pojavili in zopet je zamolklo šumelo med delavci.

V gostilni in v tovarni so se pokazali novi, nikomur znani ljudje. Po vsem so povpraševali, vse so ogledovali, vohali naokoli in vsem so se zdeli čudni — enim vsled sumljive previdnosti, drugim — vsled prehude vsiljivosti.

Mati je vedela, da je ves hrup delo njene sina. Opazila je, kako so se zbirali ljudje okoli njega — ni bil sam in zato ni bilo nevarno. Bojazen za Pavla se je zlivala v njej s ponosom: njegovo tajno delo se zliža kot svež dotok v tesno strugo kalnega življenskoga potoka . . .

Nekega večera je potrkala Marija Korsunova s ceste na okno, in ko je mati odprla, ji je glasno zašepetala:

— Glej, Pelageja, fantiči so zaigrali! Nocoj bo preiskava pri vas in pri Mazinu in pri Vjesovščikovem . . .

(Dalje.)

ljublanski mandat, bi bila njena izguba velika; ali če ima v razmerah pogoje za svoj obstanek in v sebi kaj življenjske moči, ne bi mogla poginiti zaradi tega. Socialno demokratična stranka na Slovenskem nima nobenega državnoborskega, nobenega deželnozbornskega mandata; kdo bi se upal trdit zaradi tega, da ni socialne demokracije na Slovenskem in da nima moči? Brez mandata napreduje socialna demokracija na Slovenskem od dne do dne. Torej je pot, ki smo si jo sami izbrali prava in mirno lahko odklanjamo „dobre svete“ dr. Šusteršiča.

Sodrug! Agitirajte za socialno demokratično časopisje! Vsak sodrug bodi naročnik našega lista, vsaka družina naj čita „Zarjo“.

NOVICE.

*** Krvave volitve v Drohobyczu.** Med vsemi avstrijskimi deželami najbednejša je Galicija. Gališko ljudstvo je izročeno poljskim šlahčičem, ki so skrbno gledali, da ne zaide med ljudi noben žarek kulture. Vsled tega je ogromna večina prebivalstva negramotna, t. j. ne zna ne brati, ne pisati. Vsled teh razmer je Galicija dežela največjih nasilnosti. Znani so stari boji rusinskega ljudstva proti nadvladi poljskih šlahčičev, znano je katoliško zatiranje židovskega proletarijata. Odgovorne za vse te sramotne razmere so Avstrijske vlade, ki so v Galiciji zmerom delale z izjemnimi zakoni. Gališke volitve so že od nekdaj s krvjo oškropljene, zlasti še v dobah kurialnega parlamenta. Vsem so še v živem spominu krvave volitve pod Badenijevo vladol. 1897. Ko se je za vso Avstrijo proglasila splošna in enaka volilna pravica, je bil izdelan od sile kompliciran in zamotan volilni red, ki naj bi pomagal poljski šlahči v boju proti rusinskemu ljudstvu. Temu namenu služijo okraji z dvema poslancema, ta smoter zasleduje tudi sistem namestnikov. Volitve se ne vrše na en dan po vsej Galiciji — da vlada in njene stranke morejo izdatnejše vplivati na volilni izid. Volišča niso v vsaki občini temveč le v velikih okoliših. Mesto Drohobycz, kraj sedanjih okrvavljenih volitev, leži nedaleč od borislavskih petrolejskih vrelov; v njem se zbirajo mase revnega ljudstva iz vseh vetrov sveta. Že sama ta okolnost izpričuje, da so tla tam močno razbeljena. Vzrok žalostnih dogodkov so bile velikanske volilne goljufije, ki jih je uganjala vladna stranka, in katerim se je ljudstvo uprlo. Nato je vojaštvo z nasajenimi bajoneti šlo nad ljudstvo in po najmanjšem odporu ustrelilo nanje; takoj se je zgrudilo osemnajst mrtvih, mnogo ranjenih pa se je na cesti valjalo v lastni krvi. — Vlada je odgovorna za to barbarsko dejanje proti ljudstvu, ki je opravičeno bilo razburjeno. Naloga parlamenta bo, da pokliče Bienenrthovo vladno odgovor.

*** Junaštvo sedemnajstletnega delavca.** V stanovanju voznika Unfrieda na Dunaju je nastal ogenj, ki je spravl tri otroke v največjo nevarnost. Neki stražnik je udrl vrata. Sprevidnik mestne železnice je rešil enajstletno hčerko Ano, sedemnajstletni strojni ključar Palm pa je otel enoletnega Franca in osemletnega Antona. Razbiti je moral okno in v višini tretjega nadstropja preko ozkega predzidka. Ko je ugrl okno, si je rnil sredinec na levi roki. Ko je rešil dva otroke, se je podal še tretjič po nevarni poti, misleč, da tretji otrok še ni oteč.

*** Med vožnjo izgubil glavo.** Na progi Kronberg — Frankobrod je mladi arhitekt Finck na stražen način ponesrečil. Napravil je s svojo nevesto izlet. Ko sta se po železnici vračala, se je Finck med vožnjo nagnil iz voza. Tisti hip je prišel na sosednem tiru nasprotni vlak; vrata enega voza so bila odprta in so zagrabila Fincka tako nesrečno, da so mu odtrgala glavo.

*** Nesreča v zraku.** Aviatik Lendron, ki se je udeležil evropske letalne tekme, je 10 kilometrov od mesta Château Thierry (Sato Tjeri) ponesrečil. Eksploziral mu je motor, letalni stroj se je ugrl in Lendron je zgorel ter seveda padel na zemljo. — Letalec Gachet (Gaš) je v Mohunu poletel, pa je padel iz višave 30 metrov na zemljo ter se poškodoval na nogi.

*** Nove poskuse z nevidno lučjo** je izvršil profesor Woods z baltimorskega vseučilišča. Nevidno luč imenuje ta prirodoslovec tisto vrsto solčnih žarkov, ki nič ne vplivajo na človeško oko. Profesor Woods je napravil fotografske posnetke s pomočjo kremenjakove leče, prevlečene s tenko plastjo srebra, ki je sicer neprodorna za pravo luč, ki pa prevaja ultravioleto žarke. Hkrati pa je napravil tudi slike z nevidno lučjo. Ob prehodu skozi lečo iz kremenca so se beli žarki izpremenili v črne: steklena okna so bila črna kakor da bi bila iz železa. Na soncu stoječ mož ni delal nobene sence, kar dokazuje, da nevidni,

ultravioleto žarki ne izvirajo neposredno iz solnce, temveč iz nebeskega oboka. Zlasti čudno so bile fotografije meseca, povzete s pomočjo daljnogleda, v katerem je bila vstavljena leča iz kremenca. Znano razsvetljeno brezno Aristaza na mesecu so obdajali čudni masivni skladi, ki so pri navadni luči nevidni. Električno iskro obdaja na teh fotografijah čuden sijaj; z drugimi poskusi so dognali, da električna iskra izžareva nevidne žarke, ki povzročajo svetlikanje bližnjega zraka. Dalje pa je profesor Wood priredil mnogo fotografij s pomočjo nasprotnih, iufra rdečih žarkov. Za nadaljevanje teh veleznimivih poskusov sta z berlinskimi profesorjem Rubensom izdelala posebno pripravo, ki omogočuje izločevanje nevidnih žarkov od navadne spektralne luči.

*** Zanimivo okamenilo** so odkrili v premogovnikih ameriške države Illinois. Pradobni močerad je z drobovjem vred ohranjen v premogovnih plasteh. Če pomislimo, koliko stotisoč let je že poteklo, odkar obstoje premogovi skladi, potem se je le čuditi, da se je sploh kak notranji organ nežne živali v kamenu ohranil.

*** Žarki solčnega venca t. zv. korone.** Slavna Lickova zvezdarna ima celo zbirko fotografskih slik solčne korone, t. j. tistega finega venca žarkov, ki obdaja solčno kroglo in ki je prostemu očesu viden le ob popolnem solčnem mrku. Profesor Miller je te dragocene slike natančno preiskal, da dožene, kako si je razlagati postanek pravih žarkov, prodoro skozi ta svetlobni vene. Doselej je bilo splošno razširjeno domnevanje, da obstoje žarki iz drobec, ki odletavajo vsled solčnega vrtenja okrog osi v neznanske daljave. Profesor Miller pa je tekom svojih študij prišel do naziranja, da ima le del žarkov iz solčne korone tako obliko, katera dopušča omenjeno razlago. Pač pa je Miller tega mnenja, da nastaja izpreminjanje oblike vsled tega, ker so drobci na skrajnem koncu žarkov mnogo finejši in svetlobnemu tlaku, izhajajočemu iz solca, mnogo bolj izpostavljeni.

*** Nastop poletja.** Včeraj ob 3. uri popoldne je stopilo solnce iz koledarskega znamenja dvojčkov v znamenje raka in s tem se začel koledarski poletje. Včeraj je doseglo solnce za vse pokrajine severno od ekvatorja najvišjo točko in dan je bil od solčnega vzhoda do solčnega zahoda približno 16 ur dolg.

*** Enajst glav svetega Martina.** Vsa francoska se smeje nekemu bruseljskemu trgovcu s starinami, ki je kupil od sudeljske cerkve „glavo svetega Martina“, zlatarsko delo iz 11. veka, za 41.000 frankov. Trgovec je nameraval prodati glavo svetega Martina nekemu angleškemu nabiralcu starin za dobrih 200.000 frankov; ko pa jo je predložil, Angležu, se je ta zasmejal in dejal, da je stvar le posnetek in da se „originalna“ glava svetega Martina nahaja v Londonu. Začeli so brskati v Londonu, Parizu in Bruslju, pa je prišlo na dan, da sveti Martin ni imel ene same — zlate — glave; dalje ko so iskali, več glav svetega Martina je bilo. Že leta 1907 je dal državni tajnik Dujardin-Baumetz sudeljsko glavo zapreti v železno skrinjo. Glasoviti poznavalec starin Romeuf poroča, da mu je l. 1907 ponujal neki trgovec glavo svetega Martina — št. 1. Nekaj dni pozneje mu je hotel prodati neki pariški starinar glavo svetega Martina — št. 2: potem je prišel še drug pariški starinar z glavo svetega Martina — št. 3. Nekaj pozneje je izvedel, da se izvira glava svetega Martina nahaja v Monakovem, ogledal si jo je in je spozaal, da je le potvara — št. 4. Kmalu potem je došla iz Londona vest, da se glava svetega Martina nahaja tam — št. 5. Bruseljski starinar ima potvaro — št. 6. Tri potvorjene glave hranijo v Italiji — št. 7., 8. in 9. Samo po sebi se ume, da tudi znana Pierpont-Morganova zbirka ne sme pogrčati glave svetega Martina — št. 10. Kakor je iz navedenega razvidno, je sveti Martin hušji od vsake — hidre, tako hitro mu rastejo glave.

DOMAČE VESTI.

Ljubljana in Kranjsko.

— Čudne fantazije ima tudi „Slovenski Narod“, kateremu radi verjamemo, da ga je naš shod v pondeljke poparil. Zato si modrijan izmišlja nekakšno revolucijo v socialno demokratični stranki, ki je sicer izdala parolo, da da se glasuje v Ljubljani proti klerikalizmu, ni pa našla povoda, da bi kadila tisti liberalni stranki, od katere ni pričakovati niti zanesljivega boja proti klerikalizmu, kaj pa še kaj socialnega dela. Če bi „Slovenski Narod“ kaj poznal razpoložanje med delavstvom, tedaj bi vedel, da ni bilo delavstvo prav nič navdušeno za liberalno kandidaturu in če bi bila socialna demokracija izdala parolo, da se oddajo prazne glasovnice ali pa da se nanje zapiše kakšno ime, ki ni bilo v ožji volitvi, bi se bili socialno demokratični volilci tudi tedaj vzorno držali discipline. Naravnost smešno je natočevanje „Slovenskega Naroda“, da je bila v vodstvu socialno demokratične stranke kakšna struja

za dr. Gregoriča. Verjetno je pač, da bi bilo klerikalcev vseh, ali želje klerikalcev in liberalcev nimajo nič opraviti s „strujami“ v socialni demokraciji. Toda „Narodovo“ natočevanje prav dobro razumemo. Tudi v njem tiči tista stara nepoštena taktika, katere se poslužuje liberalna stranka že od nekdaj. Namesto da bi resno vodila boj proti klerikalizmu, skuša zanašati nezaupljivost v vrste tiste socialno demokratične stranke, brez katere se nikdar ne strogmoglavi klerikalizem na Slovenskem. Pisanje „Slovenskega Naroda“ nam je le dokaz, da je vsako upanje na kakršnokoli sodelovanje z liberalno stranko utopistično in nemogoče.

— Presmešno je, če „Slovenski Narod“ naštevajo, kakšne postojanke imajo še klerikalci „v svojih rokah“, dočim bi jih morali imeti socialni demokratje. Liberalno glasilo naj rajši prešteje tiste postojanke, ki so jih liberalci že imeli, pa so jih izgubili. Socialni demokratje so izrgali klerikalcem že več kakor tistih par tovarn, ki jih naštevajo „Narod“. A tudi tam, kjer liberalni list misli, da so klerikalci vse, so se socialni demokratje že ugnzdili. Liberalci pa so bili gosposdarji v dežel nem zboru in nešteti občinah, pa so jim šle po vrsti rakom živžgat. Zato bi bilo pač bolje, če bi se liberalci zanimali za svoje skrbi. Kar imamo mi opraviti, bo že naša briga.

— Katoliško zlagani „Slovenec“ postaja zopet impertinenten. V včerajšnji številki ima sledečo barabsko notico, ki ima pri vsej konfuznosti prozoren obrekovalen namen. Skofova cunja gobezda sledeče:

„Pred tremi leti, ko je kandidiral dr. Ravnihar proti liberalni stranki, so socialni demokratje čakali do zadnjega, kam bi se oddčili. Po intenzivni konferenci dr. Trillerja z Etbinom Kristanom je padla kocka. Socialni demokratje so se soglasno oddčili proti dr. Ravniharju za liberalno stranko. Da je moral biti za to kak drug pogoj, kakor pa liberalno stranko pridobiti za socialno misel, je pač vsakemu jasno, ker je v tem oziru liberalna stranka do danes ostala skrajno nazadnjaška. Letos so se pa socialni demokratje na povelje Kristanov „ogreli“ za tistega Ravniharja, proti kateremu so šli pred tremi leti, ko je samostojno proti liberalni stranki kandidiral, „načeloma“ v boj. Pogoji so pa gotovo eni in isti ostali.“

Ta lumpovska notica karakterizira vso propalost falotovskega „Slovenca“, kateremu je bilo obrekovalje vedno prvo in glavno načelo. Ne le da je v tej tolovajski notici toliko laži kolikor vrstic, je tudi v vsaki besedi laž popolnoma očitna in najbolj se mora človek čuditi, za kakšne osle ima svetohilinski list svoje uboge „bravce“, da se jim upa prezentirati take očitne klukcovščine. Takrat, ko je dr. Ravnihar z Gregoričem skupaj kandidiral za deželni zbor, niso šli socialni demokratje za nobeno liberalno stranko v boj, temveč so imeli sami svoja kandidata in sicer Etbina Kristana in Petriča. Do ožje volitve — to je bilo v privilegirani mestni kuriji! — sploh ni prišlo in socialnim demokratom ni bilo treba niti trenotek razmišljati, komu naj oddajo svoje glasove. Zato tudi ni bilo treba nobene, ne površne ne intenzivne konference z dr. Trillerjem in je tudi ni bilo. In ravno tako ni bilo treba stavljati nobenih pogojev, ni bilo nobene prilike za take pogoje in logično ni bilo nobenih pogojev. Kakor je očitno vse zlagano, kar gobezda „Slovenec“ o tisti volitvi, pri kateri je podpiral Ravniharja, tako je zlagano njegovo natočevanje o letošnji volitvi. Že iz položaja za ožjo volitev je to jasno vsakomur, kdor zna šteti do treh. Jasno je tudi „Slovenec“, ki čisto dobro ve, da se laže, pa se laže po svojem starem jezuitičnem pravilu: Le obrekuj, nekaj bo že obviselo!

— Različni klerikalni barabe obrekujejo socialno demokratično stranko, da je ona ali pa da so posamezni njeni sodrugi dobili od liberalcev težke tisočake, za to da so pri ožji volitvi glasovali za Ravniharja. Lastnike vseh takih umazanij jezikov opozarjamo, da bo vsak tak obrekovalac brez usmiljenja gnan pred sodišče, zakaj napram falotom, ki sistematično obrekujejo, je priznana neumnost. Doselej je bilo pri nas pač preveč prizanesljivosti napram takim lumpom, odslej je ne bo več. Po tem naj se ravna obrekovalci.

— Veselo je videti, kako se po komaj končanih volitvah zaganjajo liberalci in klerikalci, kakor da so se zmenili, seveda vsak s svojega stališča, v socialno demokracijo. Pred volitvami se brzdali svoje strasti, zakaj tista socialna demokracija, ki jo smatrajo za tako malenkostno, kakor da je sploh ne bi bilo, bi vendar lahko napravila kakšno zgago. Zdaj so volitve za enkrat končane, do prihodnjih je še daleč, pa ni več treba zatajevati svojih čuvstev. Torej sem z loparji in golidami, sem z blatom in gnojnico, pa od obeh strani po socialnih demokratih! Nas pa to veseli, ker to naskakovanje najbolje kaže, da je naša stranka tam, kjer mora biti, to se pravi, da je neodvisna od liberalcev in od klerikalcev in da gre svojo pot. Zavedne sodruge pa bodo ti napadi le spodbudili, da bodo z večjo vnemo sodelovali v stranki in pomagali, da pridemo s svojimi organizacijami in s svojim tiskom tja, kjer nas nasprotniki najmanj žele. Rohnenje

sodražnikov je najboljšo sredstvo za spodbujanje naših sodrugov.

— Na konferenci zaupnikov iz Ljubljane in okolice, ki se vrši v soboto 24. t. m., se bodo obravnavala zelo važna vprašanja, vsled česar se vabijo vsi sodrugi, ki bodo prejeli vabila, da se gotovo odzovejo. Vabljeni so vsi odborniki in zaupniki strokovnih, gospodarskih in političnih organizacij v Ljubljani in okolici. Voditelj organizacij prosimo, da store tudi s svoje strani vse, da bo konferenca polnoštevilno obiskana. — Mlinar, Kristan A., Kristan E., Kočmur, dr. Tomšič, Bartl, Petrič.

— Svoje krščansko socialne bratce na Dunaju tolaži „Slovenec“ zaradi grozovitega poloma, ki so ga doživeli pri ožji volitvi, ali pravzaprav hoče s tem tolažiti le samega sebe in svojo stranko, ker morda vendar sluti, da kaže krščansko socialni polom le pot, po kateri pojde tudi naša ponosna S. L. S. Strahovitemu propadu pravi dobrodušni katoliški list evfemistično „udarec“. Nazadnje se tudi ta beseda lahko rabi, ampak med navadno klobuto in takim „udarcem“, kakršnega so dobili krščanski v tork, je le precejšnja razlika. Ker pri Gessmanitih ne more več najti dokazov za večnost klerikalnih strank, pa obrača patriotični „Slovenec“ oči v Nemčijo in išče utehe pri ondodnem centru, o katerem misli, da ga nikdar ne more zadeti podobna nesreča. Nočemo delati konkurence prorokom, ali počakajmo, kaj prinese prihodnje volitve na Nemškem. Saj ni več daleč do njih. Za sedaj vemo, da je dunajski krščanski „socializem“ vržen ob tla in če „Slovenec“ sklicuje se na Tagespost, meni, da so Dunajčani le odstranili neljube jim osebe, da pa poraz Bielowlawa, Gessmanna, Weißkirchnerja, Lichtensteina, Pattaja, Schneiderja, Steinerja, Prochazke, Sturmaja itd. ne pomeni padca kršč. soc. stranke, tedaj govore številke precej drugačen jezik. Zakaj volilna statistika ožjih volitev pokazuje, da so nekateri krščansko socialni kandidati pri ožjih volitvah dobili še manj glasov kakor pri glavnih, da torej volilci krščansko socialni stranki obračajo hrbet. Seveda s tem še ni izginil zadnji krščanski socialci s sveta; tudi krščansko socialni poslanci z dežele pridejo še v parlament. Ali kaj pomeni to? Na Francoskem sede monarhistični hujskači v parlamentu, Francija je pa vendar republika. Ali pokazalo se je, da gre s krščansko socialno stranko navzdol in na Dunaju je izgubila svoje pozicije. Kot najmočnejša dunajska stranka je sedela v zadnjem parlamentu, zdaj pa pride trojica njenih najbolj brezpomembnih mož v državni zbor. Če to ni padec stranke, tedaj besede v slovenskem jeziku ne pomenijo več tega, kar so pomenile včeraj. In če mora „Slovenec“ že v takih besedah igrarijah iskati tolažbe, tedaj njegove slutnje gotovo niso prevesele.

— V vevški papirnici se je v tork zvečer zgodila velika nesreča. Na „holandskem“ stroju se je podrla skladalnica in je zasulo delavko Marijano Strgar, staro 40 let, vdovo in mater štirih nedoraslih otrok. Ko so odstranili blago, ki se je sesulo nanjo, je bila mrtva. Prepeljali so mrtvo truplo v mrtvašnico pri D. M. v Polju. Kako se je nesreča zgodila, še ni dognano. Ali da je v vevški papirnici ni vse tako, kakor bi moralo biti, je že stara stvar. Pa je tudi razumljivo, da vodstvo tavarne ne trpi socialno demokratične organizacije, dočim ji je krščansko socialna prav vseč.

— Gerent v Kamniku. V Kamniku je imenovan za gerenta okrajni komisar gosp. dr. Leopold Žužek. Za prisednike so imenovani gostilničar Kenda, dekan Lavrenčič, notar Orožen in Košir.

— Cigani med seboj. Dne 4. t. m. je počivalo v šotorih pri Bešlinu več ciginov, ki bi bili šli radi v gostilno pit, pa ni bilo denarja. Biba je terjala Nandeta, naj ji vrne posojeno mu krono. Nandetova družica Katra je pa rekla, naj ji Bibin sin Nace vrne prej 2 K in nekaj vinarjev. Nato se je začel kreg, cigani in ciganke so očitali drug drugemu vse navskriž tatvino, radi česar je nastal splošen tepež in polom. Podrli in raztrgali so šotore, metali sekire in suvali z noži. Nekateri cigani so šli k orožnikom po pomoč, drugi pa prihodnje dni k sodišču iskat — časti.

— V apnenico je padla 3letna kajzarjeva hčerka Angela Dolenc iz Prapreč v radovljiškem okraju. Otoka so potegnili takoj iz apnenice, vendar pa so ostali vsi poskusi oživljenja brezuspešni. V to apnenico je padel že lansko leto neki enajstletni deček, ki pa se je sam rešil.

— Nevarna igrača. Na Prulah so trije ključavničarski vajenci zaigali vojaške patrone, ki so z vso močjo eksplozirali. Na lice mesta došli stražnik je nevarni igrači napravil konec, poredneža pa ovačil.

— Huda peskarica. Včeraj sta se sešli v izkuhu Pred Skofijo neka tukaj znana peskarica iz Sadinje vasi in neka vdova iz Loga. Ker je peskarica vdovi plačala čaj, je mislila, da ima sedaj nad njo vse pravice. Pričeli sta se pripraviti ter si naposled skočili v lase. Pri

tepežu jih je vdova tako dobila po nosu, da so ji je kri pocedila iz nosa. Ko sta potem odšli na ulico, jo je peskarica še enkrat napadla, a je prišel na lice mesta stražnik in obe odvedel v svojo legitimacijo k uradu.

Konje so hoteli vtihotapiti. Karlovec in bližnji kraji so okuženi s konjsko nalezljivo boleznijo, zato je prepovedano uvažati konje k nam iz teh krajev. Dne 20. maja so pa zalotili kostanjeviški orožniki Janeza Bregarja, Matijo Jakša, Jožeta Ponikvarja in Franceta Bodiča iz Tomažjevasi oziroma iz Dobreve in Hudenja, ko so ravno gnali skozi Malence štiri iz Hrvaškega vtihotapljene konje, katere so jim orožniki seveda odvzeli, lastnike pa sodišču priporočili.

Zaradi prepovedanega povratka je bil v Kolodvorski ulici aretovan 22letni pokovski pomočnik Fran Marinšek iz kamniškega okraja. Oddali so ga okrajnemu sodišču, po prestani kazni se vrne pa z neprostovoljnim spremstvom v svojo domovino.

Neprijeten gost. Pozimi je prenočeval v treh tukajšnjih hotelih nek potnik, ki se je zglasil pod tujim imenom v hotelih pa zapustil 7, 25 in 40 kron goljufivega dolga. Ko je policija za njim poizvedovala, je tudi izvedela, da je svoji stanodajalki poveril 50 K, katere bi imel oddati na pošti, nadalje je ukradel nekemu svojemu tovarišu za 15 K predpasnikov-vzorcev in jih prodal v Kolodvorski ulici neki natakariči za 5 K. Tudi svojega šefa je spravil ob 80 K s tem, da mu je kot potnik poslal fingirane naročilne listke raznih tvrdk in ko je ta potem blago odposlal, mu je prišlo vse nazaj in je imel pri tem 80 K stroškov. Nadalje je opeharil neko dunajsko tvrdko, pri kateri bi imel mesečno 140 K in potniino, je poslano mu potniino do 8 vinarjev pognal. Tako je mladi mož v kratkem zapravil 1469 K in ker je bil sedaj brez vseh sredstev in so mu bila tla že prevročna, se je sam prijavil policiji, katera ga je izročila deželnemu sodišču.

Ponesrečen namen. Včeraj se je bil skril v zgradbi nove hiše na Frau Josipa cesti prisiljenec Anton Hohenfasser s Koroškega, z namenom, da bi jo bil ponoči popihal. Zvečer so ga našli delavci v kleti v samih hlačah in čepici ter ga izročili stražniku, ki ga je zopet odvedel nazaj v hišo pokore.

Kratek dopust si je bil sam vzel prisiljenec Rudolf Nährfarth, ko je dne 6. t. m. od dela pobegnil, a ga je že dne 14. t. m. orožništvo izsledilo in oddalo nazaj v hišo pokore.

Hud gospodar. Včeraj je nek tukajšnji gospodar svojega hlapca, kateremu je bil potekel odpovedni rok in je zahteval poselsko knjižico, tako po obrazu in očeh nastregel, da si je ta moral iskati zdravniške pomoči. Zadeva se dokonča pred sodiščem.

Trst.

Narodnjakarske umazanosti pri volitvi v gornji okolici. O X. sekciji se je že pisalo, se piše in se bo še pisalo. Ko bo končano, se bo šele čutil ves narodnjakarski smrad, ki so ga izpuščali v zadnjem volilnem gibanju. Za danes sledeče: Gospod Anton Čok od Antona, po domače „ovca“ iz Lonjerja, je prišel na volišče z očetovo legitimacijo. Predsednik volilne komisije je bil iz Lonjerja; kljub temu, da je Čoka poznal, se mu je zdela stvar popolnoma v redu. Ko je Čok to videl, je pred celo komisijo rekel: „Potrpajte, čez eno uro se povrnem.“ In res je prišel in se je izkazal s svojo legitimacijo. Zdaj je bila stvar še bolj v redu. Mogočen gospod je gospod Urbančič, velik rodoljub je gospod Urbančič. In ker je mogočen gospod, in ker je velik rodoljub, je lahko počenjal, kar se mu je sploh zljubilo. Kot zaupnik narodnjakarske stranke, je nešteto krat zapustil volišče in se je pomešal med volilce zunaj šolskega poslopja. Volilci so mu morali noleni volens pokazati glasovnice. Kdo bi se upal zameriti tako mogočnemu gospodu, tako velikemu rodoljubi?! In še nekaj! Ko so volilci oddali glasovnice in preden je volilna komisija razglasila rezultat, so nabrali nekoliko gumiranih listkov z imenom dr. Rybářa, ter jih prilepljali ne le na prazne, ampak tudi na izpolnjene glasovnice. Rekli so, da so bili ti listki slabo gumirani, ter da so se odlepili od glasovnic. Ampak „merodajni faktorji“ se še danes lahko prepričajo, da ni bilo tako! Naj revidirajo glasovnice in videli bodo na obeh straneh listka z dr. Rybářevim imenom tudi začetnice, oziroma končnice drugih imen! Čegavih?! Da se to izračuna, ni potreba končati zrelostnega izpita z odliko. Za danes to — nadaljevanje prihodnjic.

Istra.

Ožja volitev v Pulju. Ko je bila tukaj končana glavna volitev dne 13. junija, je takoj začelo vse po Pulju vpraševati, kaj stori socialni demokrat. Kajpada bi bila ena in druga stranka rada dobila socialistično pomoč, zakaj s socialistično pomočjo priti do mandata, se ne zdi ne italijanski ne hrvaški narodnjakom nečastno, čeprav sramota v agitaciji eni in drugi socialne demokrate kakor najhujši izmeček človeštva. Toda socialni demokratje

niso marali poslušati sirenskih glasov in so sklenili, da se ožje volitve ne udeležijo. Da je prišel ta sklep prav iz duše socialno demokratičnega delavstva, se je pokazalo na shodu, ki ga je stranka v pondeljek zvečer sklicala v „Delavski dom“, da obrazloži svoje stališče. Udeležba je bila velikanska. V veliki dvorani se je zbralo nad 3000 ljudi. Prišla je tudi četica mazziniancev, naravno s nepoštenimi nameni. Junaki so se na vse načine prizadevali, da bi motili shod, toda delavstvo se ni dalo begati od njih in ko se je naveličalo, jim je tako odločno pokazalo zobe, da bi se bilo hujskačem slabo godilo, če je ne bi bili v največji naglici odkurili. Na shodu so govorili sodrugi Lirussi, Vacirca in Jelčić. Vsi so priporočali, da ostanejo socialno demokratični volilci pri ožji volitvi doma in sicer iz sledečih razlogov. Oba kandidata sta se v državnem zboru vedla kakor vladna podrepuika in če bi socialisti glasovali za Laginjo ali za Rizzija, bi hoteli ali nehoti glasovati za vladno. Oba sta nastopala kakor klerikalca: boja proti klerikalizmu ni pričakovati od Rizzija, še manj pa od Laginje. Rizzij si je nakopal poseben greh, ker je bil pred štirimi leti izvoljen s pomočjo delavskih glasov, pa ni ves čas ganil z mezinem, da bi količkar storil za puljsko delavstvo. Laginja pa je pri vsaki priliki podpiral militarizem in njegove najdrzejše zahteve. Pri prvi volitvi sta obe stranki izkušali oslepiti socialno demokracijo za delavske glasove in sami sebe bi zaničevali, če bi zdaj metali svoje glasove za njimi. V teh razmerah je abstinencia edino, kar more stranka v Pulju storiti. — Ta predlog je shod sprejel z navdušenim odobranjem in se je takoj sklenilo, da oddajo socialno demokratični volilci svoje legitimacije v „Delavskem domu“. Sploh se je vse ukrenilo, da se zagotovi izvršitev sklepa in da se nasprotnikom lahko zamaše usta, če bodo po volitvah obrekovali socialiste. Zakaj to je bilo takoj gotovo, da bo tista stranka, ki propada, hotela krivdo odvaliti na socialne demokrate.

— Mazzinianec dr. Pesante se je trudil, da bi pridobil socialne demokrate za Rizzija in se je celo povzpelo do trditve, da Rizzij ni bil vladni podrepuik. Ali sreča mu ni bila mila. Kar ni res, tega tudi on ni mogel dokazati.

— Za dr. Laginjo so se pri ožjih volitvah najbolj pehali „Wächter des Militärs und Staatsdienststandes“ (volilci vojaštva in državne službe). Velikonemški „Poaler Tagblatt“, ki je bil ustanovljen, da pospešuje germanizacijo v Istri, je priduševal in rotal z najdebelejšimi črkami „vse gospode mornariške, vojaške in državne uradnike, vojaške vpokojence in druge dobro avstrijsko misleče volilce iz Pulja“ naj oddajo pri ožji volitvi svoje glasove za kandidata „Dr. Matthäus Laginja Advokaten in Pola“. Vpričo te agitacije je pač predzgoditi, da je Laginja opozicionalec in da ima njegova kandidatura kakšno ostro protivladnemu sistemu. Program istrskih Hrvatov časih ni bil tako „gut österreichisch“, da bi se zanj ogrevale mornariške gospodje in vojaški penzionisti. Ali tisti program, ki je hrepenel po zedinjeni Hrvaški, je bil tudi le program na papirju. Zveza z germanizatorji je veliko bolj stvarna kakor vsi tisti programi. Gospodje, ki se tako očitno družijo z germanizatorsko družbo, pa nimajo nobene pravice očitati socialistom breznarodnosti.

Izid volitev na Dunaju.

Na Dunaju so bili pri ožjih volitvah izvoljeni sledeči socialni demokratje:

Schuhmayer, Silberer, Winarsky, Reifmüller, Leuthner, Winter, Widholz, Forstner, Volkert, Sigl, Domes, Wutschel.

Poleg njih so izvoljeni sledeči protiklerikalni kandidati:

Kuranda, Ofner, Zenker, Denk, Neumann, Ganser, Hock, Waber, Pollauf.

Izmed krščanskih socialcev sta izvoljena samo Kuhn pa dr. Heilingner, ki pa ni bil kandidat stranke, temveč je nastopil proti oficelnemu krščansko socialnemu kandidatu.

I. okraj: Izvoljen Kamilo Kuranda (svobodomislec) s 1200 glasovi. Kršč. soc. Wieneringer 620 glasov.

IV. vol. okraj: Izvoljen dr. Viljem Neumann (svobodomislec) 1027. Kršč. soc. Wittek 989.

V. vol. okraj: Izvoljen Julij Ofner (socialni politik) 5881. Kršč. soc. Kienböck 2865.

VI. vol. okraj: Izvoljen Franc Schuhmeier (socialni demokrat) 8615. Kršč. soc. Kienböck 7862.

VII. vol. okraj: Franc Silberer (socialni demokrat) 8346. Kršč. soc. Prochazka 2854.

VIII. vol. okraj: Izvoljen Winarsky (soc. dem.) 5532. Kršč. soc. Steiner 5046.

IX. vol. okraj: Izvoljen Ernest Zenker (samostalen naprednjak) 2718. Kršč. soc. Schmid 2455.

XI. vol. okraj: Izvoljen Franc Domes (soc. dem.) 11.011. Kršč. soc. Sturm 7883.

XII. vol. okraj: Izvoljen Franc Reifmüller (soc. dem.) 3120. Kršč. soc. Anderle 2761.

XIII. vol. okraj: Izvoljen Karl Leuthner (soc. dem.) 2718. Kršč. soc. dr. Pattai 2354.

XIV. vol. okraj: Izvoljen Avgust Denk (svobodomislec) 2747. Kršč. soc. Hammer 2496.

XV. vol. okraj: Izvoljen Oto Ganser (svobodomislec) 3719. Kršč. soc. Pabst 3095.

XVI. vol. okraj: Izvoljen dr. Alojzij Heilingner (opozic. kršč. soc.) Dr. Ludvik Hartmann (soc. dem.) 3324.

XVII. vol. okraj: Izvoljen Pavel baron Hock (svobodom.) 4336. Kršč. soc. dr. Weißkirchner 2881.

XVIII. vol. okraj: Izvoljen Maks Winter 4694. Kršč. soc. dr. Weißkirchner 4454.

XXI. vol. okraj: Izvoljen Lovrenc Widholz (socialni dem.) 4956. Kršč. soc. Benda 4126.

XXII. vol. okraj: Izvoljen Ludvik Wutschel (soc. dem.) 11.396. Kršč. soc. Löwenthal 8092.

XXIII. vol. okraj: Izvoljen Viljem Siegl (soc. dem.) 9950. Kršč. soc. Neumayer 9341.

XXV. vol. okraj: Izvoljen Avgust Forstner (soc. dem.) 4739. Kršč. soc. Schneider 3724.

XXVIII. vol. okraj: Izvoljen Karl Volkert (soc. dem.) 9637. Kršč. soc. Kunschak 8227.

XXIX. vol. okraj: Izvoljen dr. Leopold Waber (nem. nac.) 3941. Kršč. soc. princ Lichtenstein 2893.

XXX. vol. okraj: Izvoljen dr. Viljem Pollauf (svobodom.) 4349. Kršč. soc. Tomola 4230.

XXXI. vol. okraj: Izvoljen Vencel Kuhn (kršč. soc.) 4424. Soc. dem. Siegl 4210.

Na Nižjem Avstrijskem so nadalje izvoljeni socialni demokratje:

V mestnem okraju Krems-Stockerau: Schlinger proti kršč. soc. dr. Weidenhoferju.

V St. Politu: Polke proti kršč. soc. Schmidu.

V Lilienfeldu: Bretschneider proti kršč. soc. Lenzu.

Dunaj v novem parlamentu.

Dunaj šteje 33 volilnih okrajev za državni zbor, ima torej v parlamentu 33 poslancev. Doslej je imela krščansko socialna stranka med njimi absolutno večino. V starem parlamentu je štela dvajset dunajskih mandatov, socialni demokratje so jih imeli 10, svobodomislici pa 3.

V novem parlamentu bo razmerje popolnoma izpremenjeno. Absolutno večino dunajskih mandatov imajo sedaj socialni demokratje, deset jih imajo svobodomislici in nemški nacionalci, trije so ostali oficelnim krščanskim socialcem, enega ima opozicionalen krščanski socialcec Heilingner, o katerem se ne ve, kam se dene v parlamentu.

Ta rezultat govori pač dosti jasno. Ob teh številkah ne more biti nobenega dvoma, da so krščanski socialci odigrali svojo vlogo na Dunaju. Kot mestna stranka ne pridejo več v poštev, kot „vsedrjavna stranka“ so opravili. Dunaj ima danes socialno demokratično večino in tega dejstva ne bo nikakor mogoče prezirati v stvarni politiki. Klerikalci lahko sudejo stvar kakor hočejo: Dunaj je izgubljen za klerikalizem in pridobljen za socialno demokracijo. Moralne posledice tega dejstva tudi izven Dunaja ne bodo mogle izostati.

Stranke v novem parlamentu.

Po desedanjih rezultatih, ki pa še niso popolni, bo razmerje strank v novem državnem zboru sledeče:

Socialni demokratje 81 mandatov (44 nemških, 26 čeških, 6 poljskih, 3 italijanski, 2 rumunski)

Nemško nacionalna zveza 104 mandata.

Krščanski socialci 76 mandatov.

Vsenemci 4 mandata.

Mladočehi 18 mandatov.

Staročehi 1 mandat.

Češki narodni socialci 11 mandatov.

Češki agrarci 35 mandatov.

Češki klerikalci 7 mandatov.

Češki realisti 1 mandat.

Češki državopravniki 4 mandata.

Italijanski liberalci 6 mandatov.

Italijanski klerikalci 10 mandatov.

Slovenski klerikalci 19 mandatov.

Slovenski liberalci 1 mandat.

Brezbarvni Slovenci 2 mandata.

Češki socialni demokratje

so pridobili pri ožjih volitvah sledeče mandate:

Na Češkem.

Kmečki volilni okraj Chrudim: Izvoljen soc. dem. Jirásek proti agrarcu dr. Hnideku.

Kmečki volilni okraj Chotěboř: Izvoljen soc. dem. Hátek proti klerikalcu Adamku.

Na Moravskem.

Mestni volilni okraj Bučovice: Izvoljen soc. dem. Hybeš proti Mladočehu Votrubi.

Mestni volilni okraj Jamnice: Izvoljen soc. dem. Stejskal proti mladočehu Kalonšku.

Mestni volilni okraj Přerov: Izvoljen soc. dem. Marek proti bivšemu ministru staročehu Žačku.

Mestni volilni okraj Prosnice: Izvoljen soc. dem. Behyně proti mladočehu Pereku.

Kmečki volilni okraj Brno (okolica): Izvoljen soc. dem. Tusar proti klerikalcu Doláškemu.

Kmečki volilni okraj Boskovice: Izvoljen soc. dem. Vaněk proti češkemu klerikalcu Ševčíku.

Kmečki volilni okraj Blansko: Izvoljen soc. dem. Filipínský proti klerikalcu Skoupi.

Delavsko gibanje.

Mednarodno strokovno gibanje v l. 1900.

Ravnokar je izšlo izvestje mednarodnega tajništva strokovnih deželnih central, ki nam poroča o stanju strokovnega gibanja v dvajsetih deželah, zastopanih v mednarodnem tajništvu. Da se je izvestje malo zakasnelo, je krivo to, da so posamezne dežele centrale svoja poročila prav dolgo zavlačevale. Nekatera poročila so v svojih statističnih podatkih precej pomanjkljiva; v posameznih deželah (celo na Angleskem) nimamo niti popolnih podatkov o številu članov. V splošnem so poslane poročila vse v tajništvu zastopane dežele. Prvokrat imamo tako poročilo tudi iz Rumunske. Med tem pa se v Rusiji ni moglo dčiti številnih podatkov, ker tam niti „legalnim“ (zakonito dovoljenim) društvom ni mogoče, da bi se združili v tesnejšo zvezo. Stik s Turčijo in Argentinijo se vzdržava potom korrespondence, do tesnejšega stika se ni moglo še priti. Tudi Avstralija še ni pridružena mednarodnemu tajništvu, ker tam še zmirom manjka centralne instance. Kakor pa izhaja iz poročila tajnika strokovnega kartela v Carltonu (Viktoria), so strokovne organizacije Avstralskih Zveznih držav v zadnjih letih zelo napredovale. Strokovnemu kartelu v Carltonu n. pr. pripada 94 strokovnih organizacij, v katerih deluje 40 fiksno nastavljenih tajnikov.

Kar se tiče števila organiziranega delavstva, je Nemčija prekosila Anglesko, ki je bila doslej na prvem mestu. Glede doli navedenih angleških števil treba vsekakor pripomniti, da sh nanašajo na leto 1908. Ker se tam uradno šteje članov strokovnih organizacij vrši samo vsaki dve leti.

Splošno pokazuje izvestje o strokovnem gibanju za leto 1909. velik narastek mednarodno organiziranega proletariata.

Tako je bilo l. 1909. število strokovno organiziranih (števíla l. 1908. prinašamo v oklepajih):

Nemčija	2.447.578 (2.382.401)
Angleška	2.406.746 (2.406.746)
Zedinjene države	1.710.433 (1.588.000)
Francija	977.350 (294.918)
Italija	783.538 (546.650)
Avstrija (centr. organizacija)	455.410 (482.279)
Švedska	148.649 (219.000)
Nizozemska	145.000 (128.845)
Belgija	138.928 (147.058)
Danska	121.295 (120.850)
Švica	112.613 (113.800)
Ogrska	85.266 (102.054)
Norveška	44.233 (48.157)
Španska	40.984 (44.912)
Finska	24.928 (24.009)
Bolgarska	18.753 (12.933)
Rumunska	8515 — (?)
Bosna in Hercegovina	4470 (3097)
Srbija	4462 (3238)
Hrvaška	4361 (4520)

Za Francijo je bilo v prejšnjem letu navedeno samo število članov tistih strokovnih organizacij, ki so bile priključene mednarodnemu tajništvu, dočim se je tokrat določilo na podlagi poročila statističnega urada število članov vseh strokovnih organizacij. Za Ogrsko, Srbijo, Rumunsko in Špansko se je moglo radi pomanjkanja drugih podatkov konstatirati samo število članov tistih organizacij, ki so priključene mednarodnemu tajništvu. Skupno število vseh strokovno organiziranih je v teh deželah deloma znatno večje.

Za vse v mednarodnem tajništvu zastopane dežele izkazuje tabela skupno 9.583.193

(8.669.843) strokovno organiziranih članov; razen teh je še Avstralija, ki je štela leta 1908. (decembra) 239.293 (1907: 213.321) strokovno organiziranih delavcev in Argentinija z 22.457 (1908: 28.625) strokovno organiziranih delavci, tako da je število strokovno organiziranih, ki je prejšnje leto znašalo 9.308.157, med katerimi pa nista bili vsi Rumunski in Argentinski, naraslo leta 1909. na 9.845.243.

Med tem so se pa v posameznih deželah strokovne organizacije zopet znatno pomnožile, tako da se nikakor ne bomo motili, ako danes armado organiziranega delavstva v kulturnih državah cenuma 10 milijonov.

O dohodkih in izdatkih strokovnih organizacij je poročalo samo 15 dežel z skupnim številom 6.692.283 (5.000.326) organizirancev; manjkajo pa podatki o Franciji, Belgiji, Rumunski, Španski in o Združenih državah.

V 15 (14) deželah, ki so vposlale tozadevna poročila, so imele strokovne organizacije dohodkov 132.253.238 mark (126.887.013 mark), izdatkov 117.639.115 m. (109.991.690 mark), blagajniškega premoženja pa 182.936.115 mark (175.909.670) mark. Izmed izdatkov odpade na podporo potujočim 1.414.136 mark (1.491.279), na podporo nezaposlenim 22.193.888 (21.438.471) mark, na bolniško podporo 20.844.473 (20.073.015) mark, na podporo invalidov 7.379.120 (7.464.619) mark, na pogrebno 3.566.075 (3.327.875) mark, na druge podpore 2.312.130 (2.784.211) mark; za vse te podpore vseh skupno 57.707.822 (56.579.740) mark. Za stavke in izključitve so izdale v letu 1909. v 14 deželah 26.627.902 mark, v 11 deželah 15.727.870 mark, v 1907. ravnotako v 11 deželah 19.601.413 mark. Največji izdatek za stavke in izključitve izkazuje Nemčija z 8.616.366 (8.614.994) markami; potem sledi Švedska s 5.128.280 (3.208.035) markami, Angleska z 2.667.260 (2.667.260) markami in Avstrija, ki je izdala v ta namen 1.873.938 (1.212.102) mark. Skoraj v nobeni deželi strokovno gibanje ni popolnoma edinstveno; večinoma obstajajo poleg deželne centrale, ki je pridružena mednarodnemu tajništvu, še strokovne organizacije drugih smeri. (V Nemčiji n. pr. štejejo takozvane krščanske strokovne organizacije 270.751 član, na Hirsch-Dunkerjeve jih odpade 108.028).

V splošnem priča to poročilo o mogočem gibanju, o sili in energiji, o nepremagljivi volji delavskega razreda, da si izsili priznanje in uvaževanje svojih pravic.

— **Hamburg.** Med zv. z. lesnih delavcev in med zvezo podjetnikov te stroke se bje tukaj ljut boj. Mizarški pomočniki in delavci pri strojih v Hamburgu stavkajo. Delodajalci so pokazali kakšnih lopovščin so zmožni, kadar jim gre za to, da bi segnali delavce v kozji rog. Omenjena zveza delodajalcev se poslužuje naravnost satanskega sredstva; v vseh meščanskih časopisih, ki izhajajo v Hamburgu namreč razglasa, da dobi vsakdo 50 mark nagrade, kdor sporoči zvezi kake podatke, na podlagi katerih bi bilo mogoče enega ali drugega izmed stavkajočih spraviti v zapor. Te pijavke dobro vedo, da se bodo te ponudbe posluževali razni dvomljivi elementi in računajo, da bodo na ta način povzročili med stavkajočimi delavci veliko zbežanost. Kolikor poznamo lesne delavce v Nemčiji in njihovo izvršno organizacijo, ne bo ta najnovejša lumparija dosti pomagala ovadskim kapitalističnim kreaturam.

— **V Winterthuru** (Švica) so vsi mizarški mojstri izprli delavce.

— **Gibanje zidarjev v Gorici.** Vsem zidarjem se naznanja, da naj ne iščejo dela v Gorici, ker so goriški zidarji poslali svojim gospodarjem spomenico, v kateri zahtevajo zboljšanje plače in skrajšanje delovnega časa. V soboto 17. junija se je vršilo prvo posvetovanje med zastopniki delavcev in med mojstri, ki pa ni rodilo zaželenega uspeha. Mojstri so izjavili da so pripravljeni povišati plačo. Zahtevali so, da naj jim damo tri tedne odloga, da izdelajo novo delavno pogodbo. Delavci so to zahtevo na svojem shodu odklonili ter so sklenili, da morajo mojstri do 30. junija podati točen odgovor. Delavcem pa priporočamo, da poskrbe v tem času, da se organizirajo še vsi tisti, ki še niso organizirani. Vseh zidarjev dolžnost je, da se strogo drže sklepov organizacije.

— **Zveza kamnarskih delavcev** opozarja krajevne skupine in vplačevalnice, da je lepiti dosežane znamke le do 26. tedna, t. j. do 1. julija 1911. Najbolj priporočljivo je, da še isti dan s kontrolo obračunajo in da vposlejo obračun in vse znamke (pristopne, odposlanske, solidaritetne, štrajkovne in 30-, 30-, 50 vinarne znamke) centrali. V to svrhu dobe blagajniški pravočasno posebne seznamke, v katere je vpisati število preostalih znamk. Stare znamke je do zadnje vposlati centrali, da se stare znamke ne bodo mešale z novimi. Zastanki tedenskih prispevkov se po 1. juliju kvitirajo z novimi znamkami. Če vplača član po 1. juliju 8 zastankov II. razreda, se mu nalepijo nove 40 vinarne znamke, od 27. tedna naprej pa je nalepiti nove 50 vinarne znamke II. razreda. Da prihranimo pisarje, naznanjamo, da prejmo nove znamke samo tisti kraji, ki pravočasno odračunajo preostale znamke. Pri vplačevanju v soboto 8. julija zahtevaj vsak član nove znamke! Kjer ni novih znamk, tam blagajnik še ni obračunal s centralo. Vse člane prosimo, da poravnajo vse zastanke za odposlanske, solidaritetne in štrajkovni fond vsaj do 1. julija; kdor ne uredi svoje članske knjižice ali karte poleti, temu bo pozimi še veliko trše predla. Članom ki vzlic temu pozivu ne bodo poravnali zastankov, ki jih dolgujejo delegacijskemu, solidaritetnemu in štrajkovnemu fondu, bode centrala zapadle zneske utrgala pri eventualnih podporah.

— **Konec stavke kamnarskih delavcev pri tvrdki Toman.** Kakor smo že poročali, so stopili dne 19. maja tega leta vsi delavci in delavke, njih 36 v stavko. Tudi je našim čitateljem znano, da je omenjena tvrdka povzročila to stavko pravzaprav sama, ker ni izpolnila delavcem poprej dane besede. V torek dne 13. t. m. se je končeno dogovoril sporazum. Tvrdka Toman se je s pogodbo zavezala zboljšati pri njej vposlenim delavcem plačilne razmere tako, da je bilo mogoče prizadetim delavcem ponujene koncesije sprejeti. Navajamo tukaj glavne točke. Delavcem so se povišale plače od 30 do 50 vin. na dan, pri uporabi delavca pri delu na granitu dobi dotični po 6 vin. na uro več. Pri izpihanju črk s peskom dobi delavec 10 vin. več na uro. Ob sobotah se konča delo ob 5. popoldne, ne da bi se znižala plača. To razmerje bo trajalo do 12. junija 1914, tvrdka Toman pa poviša dne 7. junija 1913 plačo po 30% vsem delavcem in delavkam, ki bodo ta čas pri njej vposleni. Ravno tako povišanje plače dobe delavci zopet dne 8. junija 1913. Delavci so se podali dne 16. t. m. zopet na delo.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob polu 11. dopoldne in stane naročnina

celoletna K 18.—
polletna " 9.—
četrtletna " 4.50
mesečna " 1.50
za inozemstvo celoletno . . . 30.—

in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 6 vin. v administraciji in tobakarnah.

Prosimo vse prijatelje, da nam takoj pošljejo naročnino za „Zarjo“, ker bi jo morali sicer ustaviti, vsem onim, ki bi je ne poslali pravočasno. Imamo velikanske stroške, ki jih moramo tudi poravnati. — Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravištvu „Zarje“ v Ljubljani.

ZADNJE VESTI.

Konferenca pri Bienenrothu.

Dunaj, 21. junija. V dobro poučenih krogih trda, da se v kratkem vrše posvetovanja voditeljev vladne večine z ministrskim predsednikom Bienenrothom. Smoter teh posvetovanj je razjasnitev stališča dosedanjih vladnih strank napram vladi v novi zbornici. Po tej verziji se odloči usoda Weiskirchnerjevega odstopa šele prihodnje dni. Gotovo je, da bo

vsled novega položaja premeniti tudi sestavo kabineta.

Dunaj, 21. junija. Kakor poroča Slav. Korr. bodo drohobiskemu poslancu dr. Löwensteinu z avtoritativne strani namignili, da z ozirom na krvave dogodke v njegovem volilnem okraju in ob njegovih izvolitvi odloži svoj — okrvavljeni — mandat.

Weiskirchnerjev odstop.

Dunaj, 21. junija. Iz parlamentarnih krogov poročajo, da bo demisijski Weiskirchnerja še danes ali jutri, vsakako pa v bližnjih dneh sprejeta. Začasen naslednik mu bo bržčas dr. Mataja.

Amnestija v Turčiji.

Carigrad, 21. junija. Ob obisku sultana na Kosovem polju podeljeno pomiloščenje bo predloženo kot poseben zakon parlamentu. V tem zakonu se pomiloščajo vsi politični zločinci, ki so jih v minulemu letu obsodila vojna sodišča, dalje tudi tisti beguni, ki se tekom meseca vrnejo v domovino.

Predsednik portugalske republike.

Lizabona, 21. junija. Ustavodajalna skupščina je izvolila Anzelma Braamea uspa za predsednika portugalske republike.

Nemško-nacionalna žalost zaradi poraza plemenitega Stranskega.

Heb, 21. junija. Pri večerajšnji kresni veselici je naglašalo več govornikov potrebo, da preskrbi nemško-nacionalna zveza propadlemu Stranskemu kak drug mandat. — Vsled večerajšnjega volilnega izida je župan odstopil in vsi mestni svetovalci so odložili svoje mandate.

Deželna naklada na Češkem.

Praga, 21. junija. V današnji seji je deželni odbor na podlagi poročila dr. Eppingerja sklenil pobiranje 65 odstotne doklade na vse direktne davke, izvzemši osebno dohodarino in bo predložil ta svoj sklep cesarju v potrditev.

Sežiganje mrličev na Pruskem dovoljeno.

Berlin, 21. junija. Gosposka zbornica je z 90 proti 84 glasovi sprejela postavni načrt o fakultativnem sežiganju mrličev v obliki, ki jo je sklenila poslanska zbornica.

Nemiri v Drohobyczu.

Drohobycz, 21. junija. Kakor plamen se je snoči v mestu razširila vest, da se v vaseh bližnje okolice pripravljajo kmetička revolta in da gredo kmetje s cepci in kosami v Drohobycz. Pehotna točnija je prignala iz Mihajlovic dvanajst kmetov, ki so se udeležili izgrediv. Ker se je bati nadaljnjih nemirov, zapuša prebivalstvo mesto. Župan in delavske organizacije pozivljajo prebivalstvo, da se vdrže vseh izgrediv. Vojaštvo je zasodlo vse važnejše ulice.

Drohobycz, 21. junija. Od šestindeset ranjencev, ki so jih prepeljali v bolnico, se jih šestnajst boris smrtjo. Da-

nes je došla sodna komisija iz Stryja in vojaška komisija iz Przemysla, da začneta z uradnimi poizvedbami. Zbral se je pomožni odbor, ki je prevzel nalogo, da pomaga žrtvam in njihovim rodbinam.

Drohobycz, 21. junija. Danes so trgovine zopet odprte, ampak ves promet še vedno počiva. Pri pogrebu ustrelenih žrtv so se nudili pretresljivi prizori, vendar pa do izgrediv ni došlo. Število padlih znaša štiriindeset; ni upanja, da bi kateri izmed težko ranjenih okrevale.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Naznanilo.

Načelstvo Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, vpisane zadrge z omejeno zavezo naznanja, da izplačuje branilne vloge edino osrednja blagajna v Ljubljani, Selenburgova ulica 6 II, proti izkazilu hranilne knjižice. V prodajalnah se hranilne vloge ne izplačujejo in je vsem odgovornim prodajalcem oz. prodajalkam prepovedano izplačevati brez nakazila načelstva.

V Ljubljani, 15. junija 1911.

Štefan Dražil, s. r. Anton Kristan, s. r.
blagajnik. ravnatelj.

Tobakarne ozir. prodajalne „Zarje“ v Trstu so:

Južni kolodvor.
Ficke, Kasel Silos pred vhodom v prosto luko.

Moze, ulica Miramar 1.
Magnolo, ulica Belvedere
Kichel, ulica Montorsino.
Gostilna Internacional, ulica Giovanni Boccacio št. 25.

Lavrenčič, trg pred Kasarno (Piazza Caserma).

Pipan, ulica Ponte della Fabra.
Gramaticopulo, Piazza Barriera.
Bruna, ulica del Rivo.
Raitinger, Riva Grumola št. 20.
Hoeltl, trafika na državnem kolodvoru.

„Kavarna“
Unione v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
„se priporoča.“

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.

Pirnat, Kolodvorska cesta.

Zupančič, Kolodvorska cesta.

Blaž, Dunajska cesta.

Sterkovič, Dunajska cesta.

Fuchs, Marije Terezije cesta.

Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.

Šubič, Miklošičeva cesta.

Šenk, Resljeva cesta.

Kanc, Sv. Petra cesta.

Treo, „

Kušar, „

Podboj, „

Stravs, Škofja ulica.

Bizjak, Bahoričeva ulica.

Remžgar, Zelena jama.

Švetek, Zaloška cesta.

Cešark, Selenburgova ulica.

Dolenec, Prešernova ulica.

Pichler, Kongresni trg.

Ušeničnik, Židovska ulica.

Kleinstein, Jurčičev trg.

Wisiak, Gospodska ulica.

Stiene, Valvazorjev trg.

Košir, Hilšerjeva ulica.

Sušnik, Rimska cesta.

Klanšek, Tržaška cesta.

Elsner, Kopitarjeva ulica.

Blaznik, Stari trg.

Velkavrh, Sv. Jakoba trg.

Sitar, Florijanska ulica.

Kustrin, Breg

Sever, Krakovski nasip.

Tenente, Gradaška ulica.

Državni kolodvor.

Križaj in Kotnik, Šiška.

Likar, Glince.

Delavska hranilnica in posojilnica

(vpisana zadruga z omejenim jamstvom.)

v Ljubljani, Stari trg št. 30, I. nadstropje.

Obreštuje hranilne vloge po 4 1/2%.

Sprejema vloge na tekoči račun.

Posojuje na osebni kredit in (zastave) vredn. listine, hipoteke itd.

Urađuje se vsak četrtek od 2. do 3.

ure in vsako soboto od 6. do 7. ure

popoldne; nujna pojasnila se daje pa

tudi ob vsakem drugem navadnem dnev-

nem času.

Malo reklame

Veliko izbire

A. & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg 10

Nizke

cene